

Dr. Wellmann György tájékoztatója a Kúria devizahiteles ügyeket érintő gyakorlatáról

Ahogy Elnök Úr a bevezetőjében utalt a Polgári Kollégium tevékenységéből most két kérdéskört szeretnénk kiemelni. Az egyik a devizahiteles ügyekkel kapcsolatos tevékenység. Erről én szólnék.

A másik pedig az új Polgári Perrendtartással kapcsolatos tevékenység, erről Orosz Árpád kollégiumvezető-helyettes úr fog beszélni

Természetesen a kollégium tevékenysége ennél jóval szélesebb körű, ebben a félévben is hoztunk jogegységi határozatot, sor kerül joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleményének az elfogadására, működik, hogy Elnök Úr is utalt rá a Ptk. tanácsadó testület. Ebben a félévben szakmailag lebonyolítottunk egy nemzetközi jogi témájú konferenciát, és hát nem utolsó sorban az ítélkezési tevékenységünket kell megemlíteni. 1175 ügy érkezett a második félévben eddig a kollégiumhoz. Minderre azonban nincs idő, úgyhogy most akkor a továbbiakban a devizahiteles ügyekkel kapcsolatos tevékenységre szorítkoznék, ami szintén nagyon jelentős, mert ebből az említett 1175 ügyből egyharmadát teszi ki a devizaalapú kölcsön-, hitel- és lízingszerződésekkel kapcsolatos ügyek. 200 darab érvénytelenségi devizaper érkezett eddig a Kúriához, amely a polgári szakág két tanácsa, valamint a gazdasági szakág egy tanácsa között oszlik meg, a tanácsok gyakorlata azonban egységes ezekben az ügyekben.

Emellett van még 179 darab szintén devizahitelezéssel kapcsolatos végrehajtás megszüntetési, illetőleg korlátozási per, amelyet a polgári szakág egyik szaktanácsa bírál el.

Az érvénytelenségi perekben a felperesek elsősorban az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési rendelkezéseket támadják a régi hitelintézeti törvény 210. § egyes pontjaiba való ütközés miatt hivatkoznak semmisségre, különböző költségtételekkel kapcsolatos kikötéseket vitatják, illetőleg a zálogszerződések egyes kikötéseit támadják.

A végrehajtás megszüntetése, illetőleg korlátozása iránti pereknek meg általában az az alapja, hogy a végrehajtás alapjául szolgáló követelés érvényesen nem jött létre, vagy maga a kölcsönszerződés nem jött létre, illetőleg az semmis.

Az eseti ügyek ismertetésére nincs mód, a kúriai döntések, más néven Bírósági Határozatok című szaklapban számos ilyen döntésünk jelent meg. Aki esetleg utána akar nézni ezek közül kiemelném a 230-as, a 256-os, illetőleg a 284-es számon közzétett határozatunkat.

A Kúria Polgári Kollégiuma, illetőleg az Elnök Úr által még 2016-ban a devizahiteles perek gyakorlatának vizsgálatára felállított és általam vezetett konzultatív testület folyamatosan figyelemmel kíséri ebben a perkategóriában a hazai bírói gyakorlat, valamint az uniós gyakorlat, tehát az Európai Unió Bíróságának a gyakorlatát is. Ennek keretében a konzultatív testület 2018. október 10-i ülésén elemezte az Európai Unió Bíróságának a C-51/17 számú ítéletét, ez az OTP Bank Nyrt. és az Ilyés Teréz és társak közötti per. Erről részletes emlékeztető készült, amely megtalálható a Kúria honlapján.

Ezzel az ügygel kapcsolatban azt szeretném elmondani, hogy a konzultatív testület azt állapította meg, hogy ez az ítélet sok szempontból megerősítette a Kúria eddigi gyakorlatát. Mint ismeretes ez két alapvető kérdéssel foglalkozott. Az egyik az, hogy az árfolyamkockázat tisztességtelensége egyáltalán vizsgálható-e arra tekintettel, hogy a devizahiteles törvények, különösen a forintosítási törvény ezt a kérdést a szerződés módosításával rendezte, és a Fővárosi Ítéltábla azt kérdezte az Európai Unió Bíróságától, hogy ezek után vizsgálható-e az árfolyamkockázat fogyasztóra bizonyos körben törvény által hárított kockázat tisztességtelensége. Az Európai Bíróság úgy döntött, hogy továbbra is ez a kérdés vizsgálható, egyébként ez volt a Kúriának eddig is a gyakorlata 2/2014-es jogegységi határozat 1. pontja foglalkozott ezzel a kérdéssel.

A másik kérdés pedig az volt, hogy mikor minősül tisztességesnek, illetőleg tisztességtelennek egy árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás. Az Európai Unió Bírósága ezzel kapcsolatban csak annyit mondott, hogy a tájékoztatásnak olyannak kell lennie, hogy a fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia azt is, hogy ennek a körülmények a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt

esetleges jelentős gazdasági következménye lehet. Ugyanakkor ennél konkrétan az ítélet nem fogalmazott, tehát az Európai Unió Bírósága nem határozott meg olyan többletkövetelményt, hogy bármilyen konkrét adat vagy számítást közölni kellene a fogyasztóval a tájékoztatás keretében, tehát elegendő az árfolyamkockázat mibenlétére és annak a gazdasági következményeire való utalás.

Az Európai Unió Bírósága azt is hangsúlyozta, hogy ebben a kérdésben a nemzeti bíróságnak kell döntenie, ebből következően a konzultatív testület a jövő év első felében azzal fog foglalkozni, hogy egyrészt tanulmányozza, hogy az egyes perekben a kockázatteljesítő nyilatkozatok és az árfolyamkockázatra vonatkozó egyéb tájékoztatások milyen tartalmúak, és azt is vizsgálni fogja bekérve az ország bíróságaitól az ilyen tartalmú ítéleteket, hogy ahol már a bíróság jogerősen megállapította valamely devizaalapú kölcsönszerződés semmisségét azért, mert az árfolyamkockázatról való tájékoztatás nem minősült tisztességesnek, akkor hogyan kell levonni az érvénytelenség jogkövetkezményét, érvényessé nyilvánítás vagy hatályossá nyilvánítás, illetőleg hogyan kell elszámolni a felek között. A jelenlegi többségi álláspont egyébként az, hogy ilyenkor a szerződést a bíróság hatályossá nyilvánítja és a tartozás tőkeösszegének a ténylegesen folyósított forintösszeget tekinti, ügyleti kamatként pedig a szerződésben kikötött kamatfelár alapulvételével megállapított piaci forintkamatot alkalmazza, így foglalt már 2015-ben állást a Civilisztikai Kollégiumvezetők Országos Tanácskozása.

Az Európai Unió Bírósága előtt számos magyar ügy van. Már a múltkori sajtótájékoztatóm beszámoltam az úgynevezett Sziber ügyben hozott uniós döntésről, ahol az Európai Bíróság nem találta a magyar devizahiteles törvények támadott rendelkezéseit, amelyek különleges eljárási követelményeket állapítanak meg a fogyasztó által indított kereset vonatkozásában, tehát ezeket nem találta az uniós szabályozással ellentétesnek.

A jelenleg folyamatban levő ügyek közül meg kell említeni a C-118/17 számú ügyet, ez a Dunai Zsuzsanna kontra Erste Bank Hungary Zrt. ügy, ahol már főtanácsnoki vélemény is áll rendelkezésre. Itt a magyar bíróság arra kérdezett rá, hogy összhangban van-e az uniós joggal, ha egy tagállam törvényekkel úgy módosítja a kölcsönszerződések tartalmát, hogy ezek után ezek érvényesek maradnak és ily módon az árfolyamkockázat bizonyos mértékben

továbbra is a fogyasztóra hárul. A főtanácsnoki vélemény azt tartalmazza, hogy a DH törvényeknek ez a szabályozási koncepciója, ez összhangban van az uniós joggal.

A másik feltett kérdés pedig a jogegységi határozatokra irányult. Itt a főtanácsnok úgy foglalt állást, hogy a bíróságokra kötelező jogegységi határozatok nem ellentétesek az uniós joggal. Egyébként a jogegységi határozatokkal szemben is a magyar bíróságok előzetes döntéshozatali kérelemmel fordulhatnak az Európai Bírósághoz.

Meg kell még említeni egy ügyet, amit már a múltkori sajtótájékoztatón szintén érintettem, ahol a Kúria maga fordult előzetes döntéshozatali kérelemmel az uniós bírósághoz a kezelési költség témakörben. Itt az volt a feltett kérdés, hogy megfelel-e a világos és érthető megfogalmazás, tehát a tisztességesség követelményének a költségek, díjak, jutalékok olyan meghatározása a szerződésben, hogy ha nem derül ki a szerződés tartalmából, hogy az adott költség milyen konkrét szolgáltatás ellenértékül szolgál. Ebben az ügyben még nincsen döntés.

Még további négy ügy van az Európai Unió Bírósága előtt, ezeket most idő hiányában nem ismertetem. Ebből következően várható, hogy az Unió Bírósága még további iránymutató döntéseket fog hozni, amelyeket természetesen behatóan fogunk tanulmányozni és ha szükséges, akkor a Kúria ennek megfelelően módosítja a gyakorlatát, az eddig meghozott európai uniós döntések azonban nem olyanok, amelyek alapján az eddig jogegységi határozatokon módosítani kellene vagy újabb jogegységi határozat meghozatala lenne jelenleg szükséges.